

**UCHWAŁA NR XXXIX/276/2014
RADY MIEJSKIEJ W TYKOCINIE**

z dnia 26 sierpnia 2014 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Tykocin
na lata 2014 -2017**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r. poz. 594, poz. 645 i poz. 1318 oraz z 2014 r. poz. 379, poz. 1072) w związku z art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r. poz. 135, poz. 154, poz. 866, poz. 1650; zmiany z 2014 r. poz. 619), Rada Miejska uchwala co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Tykocin na lata 2014 - 2017 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Tykocina.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE TYKOCIN NA LATA 2014-2017

Opracował:

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tykocinie

I. WPROWADZENIE

Artykuł 179 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminę obowiązek opracowania i realizację Gminnego Programu Wspierania Rodziny.

Rodzina to podstawowe środowisko, które powinno zapewnić bezpieczeństwo emocjonalne dziecku. Oddziałuje w sposób świadomy i nieświadomy na osobowość dziecka i przekazuje mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Pomyślny rozwój dziecka jest możliwy w prawidłowo funkcjonującej rodzinie.

W przypadku jakiegokolwiek dysfunkcji w rodzinie, dziecko ma prawo do specjalnej ochrony i pomocy ze strony państwa. Instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podejmowania na jej rzecz określonych działań.

Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Choroba alkoholowa, przemoc w rodzinie, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, to główne problemy uniemożliwiające prawidłowe funkcjonowanie rodziny, której często towarzyszy również problem ubóstwa, długotrwałego bezrobocia czy niepełnosprawności. Rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników służby zdrowia, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji mających kontakt z rodziną. Praca z rodziną powinna być prowadzona przez odpowiednio przygotowaną kadre. Wobec tych rodzin należy podejmować działania w oparciu o sprecyzowany plan. Praca przedstawicieli służb społecznych z rodziną wymagającą pomocy powinna być połączona ze wsparciem ze strony środowiska, bliższych i dalszych krewnych. Należy pobudzić aktywność rodziny do współdziałania w rozwiązywaniu ich problemów, trudności w celu osiągnięcia pozytywnych zmian. Organizując wsparcie na rzecz rodziny z wieloma problemami, należy doceniać i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej jej roli opiekuńczej i wychowawczej w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w jej zasadniczej funkcji opiekuńczo-wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić zdolność do prawidłowego funkcjonowania. Założeniem programu jest wspieranie rodziny naturalnej na etapie gdy pojawiają się problemy, a także eliminowanie okoliczności, które nie dopuszczają do sytuacji, w której dziecko musi opuścić własną rodzinę.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Tykocin na lata 2014-2017 opracowany został w oparciu o:

- ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

II. OPIS SYTUACJI RODZIN W GMINIE TYKOCIN

Gmina Tykocin położona jest w środkowej części województwa podlaskiego, w powiecie białostockim – jako gmina miejsko - wiejska. Gminę Tykocin zamieszkuje 6.525 mieszkańców (wg stanu na dzień 31.12.2013r.).

W oparciu o dane Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tykocinie (sprawozdanie za 2013r z udzielonych świadczeń pomocy społecznej pieniężnej, w naturze i usługach) została sporządzona diagnoza dotycząca dysfunkcyjności rodzin w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Na koniec 2013 r. z pomocy społecznej ogółem skorzystało 249 rodzin. Głównym powodem przyznawania świadczeń w różnych formach było w szczególności:

- długotrwała lub ciężka choroba – 151 rodzin,
- bezrobocie – 98 rodzin,
- niepełnosprawność – 59 rodzin,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego 21 rodzin (w tym rodziny niepełne – 17, rodziny wielodzietne – 4),
- przemocy w rodzinie – 2 rodziny,
- potrzeby ochrony macierzyństwa – 41 rodzin,
- alkoholizmu – 8 rodzin,
- trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego – 5 rodzin.

Pracownicy socjalni Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tykocinie poprzez wykonywanie pracy socjalnej przyczyniają się wczesnego wykrywania nieprawidłowości w funkcjonowaniu rodziny i pełnieniu ról opiekuńczo - wychowawczych. Pozwala to dla większości rodzin dysfunkcyjnych poprzez wsparcie ośrodka i innych instytucji do tego powołanych zapewnić dziecku właściwy rozwój fizyczny i duchowy, co daje szansę na pozostawienie dziecka w rodzinie naturalnej. Szczególną uwagę zwraca się na rodzinę i jej funkcjonowanie. Najczęściej dysfunkcyjność rodziny łączy się z takimi zjawiskami jak uzależnienia, przemoc domowa, problemy w pełnieniu ról społecznych, bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych. Po dokonaniu dogłębnej analizy powyższych środowisk przez pracowników socjalnych, jeśli zaistnieje zagrożenie podejmowane są przez MGOPS określone działania. Jeśli okażą się niewystarczające, to poprzez współpracę z innymi instytucjami jest szansa na poprawę funkcjonowania rodziny w środowisku. W sytuacji zagrożenia dobra dziecka sąd opiekuńczy może zarządzić środek zapobiegawczy w formie umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej lub w rodzinie zastępczej.

Od 2013r 9 rodzin mających problemy z pełnieniem funkcji opiekuńczo wychowawczych objętych zostało przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wsparciem asystenta rodziny.

W Gminie Tykocin coraz częściej można zaobserwować negatywne zjawiska, tj. przemoc w rodzinie, uzależnienia. Według danych Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Tykocin z 2013r. wynika, że w 14 rodzinach wszczęto procedurę „Niebieskiej Karty”. We wszystkich przypadkach ofiarami przemocy były kobiety i dzieci, natomiast sprawcami byli mężczyźni, w większości przypadków uzależnieni od alkoholu.

Założenia zawarte w programie zmierzają do wspierania rodzin przeżywających trudności w pełnieniu podstawowych ról społecznych w celu przywrócenia im zdolności w wypełnianiu ich podstawowych funkcji.

III. ZASOBY INSTYTUCJONALNE GMINY TYKOCIN

1. Instytucje i organizacje realizujące zadania mieszczące się w zakresie wspierania rodziny na terenie Gminy Tykocin:

- 1) Urząd Miejski w Tykocinie – dowozy dzieci niepełnosprawnych, organizowanie kolonii;
- 2) Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tykocinie – praca socjalna, pomoc finansowa i rzeczowa, dożywianie dzieci w szkołach, aktywizacja społeczno – zawodowa rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- 3) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – profilaktyka i przeciwdziałanie, eliminowanie problemów związanych z nadużywaniem alkoholu;
- 4) Zespół Interdyscyplinarny Gminy Tykocin – wsparcie i pomoc rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy;
- 5) Posterunek Policji w Tykocinie – zapewnienie bezpieczeństwa i zapobieganie przestępczości;
- 6) Placówki oświatowe na terenie gminy – działalność edukacyjno-wychowawcza, wsparcie pedagogiczne dla dzieci i rodziców;
- 7) Placówki służby zdrowia na terenie gminy – działalność w zakresie profilaktyki i opieki zdrowotnej;
- 8) Centrum Kultury, Sportu i Turystyki Ziemi Tykocińskiej w Tykocinie – organizacja aktywnego spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży, zajęcia plastyczne,;
- 9) Gminna Biblioteka Publiczna w Tykocinie - spotkania autorskie, konkursy oraz lekcje biblioteczne.
- 10) Parafie z terenu gminy – działalność charytatywna, organizowanie wypoczynku;
- 11) Schola – aktywne spędzanie czasu wolnego poprzez rozwijanie zainteresowań muzycznych;
- 12) Klub sportowy "Hetman" i "Orzeł" - aktywne spędzanie czasu wolnego w formie zajęć sportowych;

2. Instytucje i organizacje z terenu Powiatu Białostockiego, z którymi Gmina Tykocin współpracuje w zakresie wspierania rodziny:

- 1) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Białymstoku;
- 2) Sąd Rejonowy w Białymstoku /Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Białymstoku;
- 3) Prokuratura Rejonowa w Białymstoku;
- 4) Komisariat Policji w Choroszczy;
- 5) Poradnia psychologiczno-pedagogiczna w Białymstoku;
- 6) Powiatowy Urząd Pracy w Białymstoku;
- 7) Organizacje pozarządowe;

Program wspierania rodziny będzie służył realizacji gminnej polityki rodzinnej.

IV. CELE GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY

Cel główny:

1. Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

2. Cele szczegółowe:

- 1) Wsparcie materialne ubogich rodzin z dziećmi z problemem bezradności;
- 2) Wspieranie rodzin zagrożonych patologią, rodzin dysfunkcyjnych w rozwiązywaniu ich problemów życiowych oraz wzmocnienie i wyzwalanie zasobów tkwiących w rodzinach;

3) Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.

4) Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny;

V. HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ

1. Cel szczegółowy: Wsparcie materialne ubogich rodzin z dziećmi zagrożonych bezradnością.

Lp.	Działania	Harmonogram realizacji	Realizatorzy
1.	Świadczenie pomocy społecznej rodzinom, będącym w trudnych warunkach materialnych.	2014 – 2017	MGOPS
2.	Zapewnienie dzieciom i młodzieży z ubogich rodzin posiłków w szkole i przedszkolu.	2014 –2017	MGOPS, szkoły i przedszkole na terenie gminy Tykocin
3.	Pomoc w zaopatrzeniu dzieci i młodzieży w artykuły szkolne i podręczniki.	2014-2014	MGOPS, szkoły i przedszkole na terenie gminy Tykocin
4.	Udzielanie dzieciom i młodzieży stypendiów i zasiłków.	2014 –2017	MGOPS, szkoły i przedszkole na terenie gminy Tykocin
5.	Organizacja wypoczynku letniego w formie kolonii z programem profilaktycznym dla dzieci z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym, organizowanie półkolonii podczas ferii zimowych i wakacji.	2014 –2017	Urząd Miejski, MGOPS, szkoły na terenie gminy Tykocin, GKRPA, Parafia. CKSiTŻT
6	Współpraca z instytucjami i organizacjami z poza terenu gminy zajmującymi się pomocą rodzinie.	2014 –2017	Wszystkie podmioty

2. Cel szczegółowy: Wspieranie rodzin zagrożonych patologią, rodzin dysfunkcyjnych w rozwiązywaniu ich problemów życiowych oraz wzmocnienie i wyzwalamie zasobów tkwiących w rodzinach.

Lp.	Działania	Harmonogram realizacji	Realizatorz y
1.	Systematyczna praca z rodzinami z problemem opiekuńczo – wychowawczym, polegająca na określeniu braków w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, wydolności opiekuńczo – wychowawczej, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie i w środowisku szkolnym i rówieśniczym.	2014 – 2017	MGOPS, szkoły i przedszkole na terenie gminy Tykocin, Policja, Sąd Rodzinny
2.	Coroczne uchwalanie gminnych programów profilaktycznych zawierających działania w zakresie profilaktyki i leczenia uzależnień oraz zasady ich finansowania.	2014– 2017	GKRPA w Tykocinie
3.	Upowszechnianie i realizowanie programów profilaktycznych, edukacyjnych i prozdrowotnych w szkołach, pozwalających na edukację dzieci, młodzieży i rodziców – w kwestii uzależnień, zdrowego żywienia, zdrowego stylu życia.	2014 – 2017,	GKRPA, szkoły na terenie gminy Tykocin, służba zdrowia
4.	Zapobieganie zjawisku przemocy. Podejmowanie działań mających na celu ograniczenie przemocy w rodzinie w środowiskach zagrożonych przemocą, kierowanie sprawców przemocy na działania korekcyjno-edukacyjne	2014 – 2017	Wszystkie podmioty

5.	Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży, edukacja w zakresie promocji zdrowego stylu życia poprzez sport, rekreację i kulturę.	2014 – 2017	Urząd Miejski, GKRPA, szkoły z terenu gminy, CKSiTŻT w Tykocinie, Biblioteka w Tykocinie, Kluby sportowe, Parafia, świetlice wiejskie
6.	Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, zapobieganie przestępczości i uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży.	2014 – 2017	Urząd Miejski, MGOPS, GKRPA, Policja, szkoły z terenu gminy Tykocin
7.	Organizowanie imprez promujących wspólne spędzanie czasu dzieci i rodziców (festyny rodzinne, pikniki, Dzień dziecka)	2014– 2017	CKSiTŻT, GKRPA, szkoły z terenu gminy Tykocin
8.	Współpraca z podmiotami pracującymi na rzecz rodziny z poza terenu gminy w zakresie kreowania i upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny.	2014 – 2017	Wszystkie podmioty

3. Cel szczegółowy: Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.

L.p	Działania	Harmonogram realizacji	Realizatorzy
1.	Współpraca ze szkołami w zakresie rozwiązywania problemów edukacyjnych i wychowawczych.	2014 – 2017	OPS
2.	Pomoc dzieciom uzdolnionym z rodzin ubogich w rozwijaniu uzdolnień.	2014 – 2017	MGOPS, Urząd Miejski, szkoły na terenie gminy Tykocin
3.	Organizowanie zajęć pozaszkolnych i pozalekcyjnych.	2014 – 2017	szkoły na terenie gminy Tykocin, CKSiT w Tykocinie, Biblioteka w Tykocinie

4. Cel szczegółowy: Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny.

L.p	Działania	Harmonogram realizacji	Realizatorzy
1.	Zapewnienie rodzinie przeżywającej problemy opiekuńczo - wychowawcze wsparcia asystenta rodziny .	2014 – 2017	MGOPS, Sąd Rodzinny
2.	Współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny.	2014 – 2017	MGOPS, szkoły na terenie gminy Tykocin,

VI. ADRESACI PROGRAMU

Rodziny zamieszkałe na terenie gminy Tykocin wychowujące dzieci dotknięte przemocą, problemem uzależnień, zagrożone ubóstwem, przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych.

VII. REALIZACJA PROGRAMU

Realizację Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Tykocin na lata 2014-2017 powierza się Miejsko - Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Tykocinie przy współpracy:

- Urzędu Miejskiego w Tykocinie,
- Placówek Oświatowych z terenu Gminy Tykocin,
- Policji,
- Centrum Kultury, Sportu i Turystyki Ziemi Tykocińskiej w Tykocinie,
- Gminnej Biblioteki Publicznej w Tykocinie,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tykocinie,
- Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Tykocin,
- Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Białymstoku,
- Powiatowego Urzędu Pracy w Białymstoku,
- Placówek służby zdrowia,
- Parafii,
- Organizacji pozarządowych.

VIII. FINANSOWANIE PROGRAMU

Program będzie finansowany ze środków budżetu będących w dyspozycji GKRPA w Tykocinie, budżetu Gminy i budżetu państwa (programy rządowe).

Uzasadnienie

Obowiązek przyjęcia niniejszej uchwały wynika z art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Stanowi ona jedno z wielu zadań jakie powierzone zostały samorządom do realizacji.

Celem Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Tykocin jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu podstawowych ról związanych z opieką, wychowaniem i skuteczną ochroną dzieci. Ma również na celu profilaktykę środowiska lokalnego w zakresie promowania społecznie pożądanego modelu rodziny w trosce o dobro dzieci, ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, przy ścisłej współpracy samorządu, organizacji pozarządowych i innych instytucji zajmujących się rodziną.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest uzasadnione.